כי אם כל התועבות האל. גבי עריות כתיב ומשמע התועבות הקשות: **מכלל דיש רכות.** וקלות מהן ואסורות: **אלה.** במדות כתיב[ה] כי תועבת ה' כל עושה אלה כל עושה עול ומדקאמר יותר משל עריות מכלל דהאי[ו] לאו קשה הוא: **הכתיב אלה.** מכל התועבות האלה ונכרתו[ז]:

עריות אפשר בנקנה. כל זמן שלא הוליד ממזר יפרוש הימנה ויתחרט אבל מדות גזל את הרבים הוא ואינו יודע למי יחזיר ואע"ג דקיימא לן[ח] יתקן בהם גרכי רבים לאו משובה מעליתא הוא: **ואון.** לשון אונים בית אחיזה כדאמר בעירובין[ט] לימד דעת את העם דאגמרה בסימני טעמא ואסברה בדמי גמר מילתא ממילתא והזהיר על דברי סופרים כדכתיב ויותר מהמה בני הזהר[י] הזהר בדברי סופרים יותר מדברי תורה וגזר על השניות: **אונים.** של קופה לאחוז בהן הקופה ומשתמרת שלא תפול ה"נ ע"י שניות מתרחקין מן העריות: **פרעהו.** [כ]הגילהו לאיסור והוסיף עליו כדי שלא תעבור בו. כמו גדל פרע[כא]: **ושמרסס את משמרתי.** גבי עריות כתיב: **אם אמו.** אמו כתיב[כב] וגזרו רבנן על אם אמו כדי שלא יפגע באמו. וגזרו גמי באם אביו משום אם אמו ואע"ג דגזירה הוא כדאמר לקמן[כג] משום דתרוייהו אימא רבתא קרו להו: **ואשת אבי אביו.** משום אשת אביו הכתובה[כד]: **ואשת אבי אמו.** ואע"ג דאשת אבי (אם) אמו גזירה משום אשת אבי אביו דתרוייהו אבא רבא קרו להו והילכך חדא הוא: **ואשת אחי האב מן האם.** דמן התורה ערות אחי אביך כתיב[כה] ואמרינן לקמן בהנא על יבמתו[כו] דבאחי אביו מן האב קמשתעי אבל אם היה אחיו של אביו מן האם שריא וגזרו רבנן עלה משום אשת אחי אביו מן האב: **ואשת אחי האם מן האב.** כגון נפתלי אחי יוכבד מאביה ונשא אשה אסורה לאהרן משום שניה דאע"ג דאשת אחי אמו לא כתיבא גזרו בה רבנן היכא דהוא אחי אמו מן האב גזירה משום אחי אביו מן האם דהויא גמי שנייה[כז] ואיכא לד אבי[כח] אבל אם היה נפתלי אחי יוכבד מן האם ולא מן האב מיבעי לקמן בגמרא [ע"ב] אי גזור רבנן עלה אי לאו: **וכלה בנו.** גזור משום כלתו: **וכלה בתו.** מפרש טעמא לקמן [שם] גזירה משום כלת בנו: **חורגו.** בן אשתו: **ואסור בבת חורגו.** לקמן פריך הא דאורייתא היא בת חורגו לעולם אסורה לו: **הא לא פסיקא ליה.** בת אשת חמיו האסורה לו משום אחות אשה הואיל ולאחר מיתת אשתו מותרת לו לא פסיקא ליה: **ד' נשים שניות יש להן הפסק.** שלמעלה מהן ולמטה מהן מותר. אבל האחרות כגון אם אמו אין[כט] להם הפסק שלמעלה הימנה עד סוף כל הדורות הואיל גמי שנייה וכן אשת אבי אביו ואם אבי אביו למעלה מהן עד לעולם אסור כגון אשת אבי אביו ואם אבי אביו אבל אם אבי אביו יש בדורותיה אשת אב דאורייתא ואם אבי אביו גמי אע"ג דלא שייכא בדורה ערוה דאורייתא אין לה הפסק ואסורה אף אם אבי אביו דמיתלפא באם אם אמו: **ולכאן.** יש לה הפסק. ולקמן פריך היכי חשיב בהדי שניות הא דאורייתא היא ומתרץ אימא כלת בתו דחשבינן לה לעיל בשניות וקאמר רב דיש לה הפסק הואיל ולא שייכא בה איסור כלה דאורייתא הילכך כלת בת בתו שריא אבל כלת בנו אין לה הפסק וכלת בן בנו גמי אסירא הואיל ושייכא בדורות הללו איסור כלה דאורייתא: **אשת אבי אמו.** יש לה הפסק ושרינן אשת אבי אבי אמו הואיל ולא שייכא בדורות הללו איסות אב דאורייתא: **וסימן.** הא דאוסיף זעירי דעילאי דרב הוא דור אחד למעלה משניות דרב דחשיב אשת אחי האם וזו של זעירי דור אחד למעלה (לא) : **אשת אבי אמו מתלפא באשת אבי אביו.** דאי אמרת יש לה הפסק אתי למימר באשת אבי אביו יש לה הפסק והתם איכא באותם דורות איסות דאורייתא: **האם שייכא דאזיל.** למשפחת אביו אדם רגיל לילך ויודע שיש שם קורבה יותר מאמו הילכך לא מיתלפי: דאורייתא

אמו [אסור] עד סוף כל הדורות. אמר רב [ארבע נשים] יש להן הפסק. ונקט רב בידיה תלת אשת אחי האם מן האב ואשת אחי האב מן (האב) [האם] וכלת בתו אבל כלת בנו בנו עד סוף כל הדורות אין להן הפסק. וזעירי מוסיף אף אשת אבי אמו.

רב יהודה אמר (ד) **ואזן וחקר.** והא דאמר פרק שני דעירובין (דף כח:) בשעה שתיקן שלמה נטילת ידים ועירובין יצאת בת קול ואמרה כו' ולא חשיב שניות שמא אחר בת קול תקנה: **ומותר באשת חמיו.** ירושלמי אשת חמיו אסורה משום[ה] מרגלית העין ואת תורה היא לאסור' הא דוד נשא לפה בת איה וקאמר נמי שני חורגין שגדלו בבית אסורה מפני מרגלית העין רבי חגיגא אומר יסבון באתרא דלא חכימי להו ומעבד בפרוצינא באחד שהיה טבחו טבוח ויינו מזוג ליצא אשת חמיו ואפסליה ר"ת לסעודתיה ואע"ג דשמעתין שרי להו אשת חמיו וחורגו שמא[ו] אחר כך אסרוס ומיהו בסוף משום מלחמה[ז] מוכיח סוגיא דלא חיישינן למרגלית העין גבי חורגה הגדילה בין האחין: **אי הכי אשת חמיו נמי.** מאסר[ח] אם חמיו לא מצי למיפרך דתימא ליה אני מותרת לך כו' דבעיא היא לקמן אם שניות דרבי חייא יש להן הפסק או לא:

[ב]קשה עונשין של מדות יותר מעונשין של עריות שזה נאמר בהן אל וזה נאמר בהן [3]אלה אל קשה ואלה קשה מאל גבי עריות נמי הא כתיב [4]אלה ההוא למעוטי מדות מכרת אלא מאי חומרייהו הני אפשר בתשובה הני לא אפשר בתשובה רב יהודה אמר מהכא [5]ואזן וחקר תקן משלים הרבה ואמר עולא [ג]א"ר אלעזר קודם שבא שלמה היתה תורה דומה לכפיפה שאין לה אזנים עד שבא שלמה ועשה לה אזנים ר' אושעיא אמר מהכא [6]פרעהו אל תעבר בו שטה מעליו ועבור אמר רב אשי משל דר' אושעיא למה הדבר דומה לאדם משמר פרדם משמרו מבחוץ כולו משתמר משמרו מבפנים שלפניו משתמר שלאחריו אינו משתמר והא דרב אשי [7]בדותא היא התם שלפניו מיהא משתמר הכא אי לאו שניות פגע בערוה גופה רב כהנא אמר מהכא [7]ושמרתם את משמרתי [ד]עשו משמרת למשמרתי א"ל אביי לרב יוסף הא דאורייתא היא דאורייתא ופירשו רבנן כל התורה נמי פירשו רבנן אלא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא: ת"ר [ו]מה הם שניות [ז]אם אמו [ח]ואם אביו [ח]ואשת אבי אביו [ו]ואשת אבי אמו [ו]ואשת אחי האב מן האם [ח]ואשת אחי האם מן האב [ט]וכלת בנו [ו]וכלת בתו [י]ומותר אדם באשת חמיו ובאשת חורגו ואסור בבת חורגו [ל]וחורגו מותר באשתו ובתו ואשת חורגו אומרת לו אני מותרת לך ובתי אסורה לך בת חורגו דאורייתא היא [8]את בת בנה ואת בת בתה משום דקבעי למיתני סיפא אשת חורגו אומרת לו אני מותרת לך ובתי אסורה לך ואע"ג דבתי אסורה לך מדאורייתא בדידי לא גזור ביה רבנן תנא רישא נמי בת חורגו אי הכי אשת חמיו נמי תימא אני מותרת לך ובתי אסורה לך דהויא אחות אשתו הא פסיקא ליה הא לא פסיקא ליה: אמר רב [מ]ארבע נשים יש להן הפסק נקיט רב בידיה תלת אשת אחי האם מן האב ואשת אחי האב מן האם וכלתו וזעירי מוסיף אף אשת אבי אמו אמר רב נחמן בר יצחק וסימניך דעילאי דרב ורב מאי טעמא לא חשיב ליה מיחלפא ליה באשת אבי אביו וזעירי להתם שכיח ואזיל להכא לא שכיח ואזיל כלתו

למעוטי מדות מכרת. דס"ד אמינא כיון דעול מדות נקראו תועבות הוה אמינא הרי הן בכלל כל אשר יעשה מכל התועבות, אי לא כתב אלה דמשמע מיעוט, ולא משום גז"ש, דאפילו כתב אלה לא דייינינן דאין אדם דן גזירה שוה מעצמו אא"כ למדו מרבותיו, ולא מק"ו דהאי אפשר בתשובה והאי לא אפשר בתשובה, דאין עושין מן הדין, אלא ממשמעותו כדפרישית (שם). אלא מאי חומרייהו. דמדות כיון דבעריות איכא כרת ובדיהו ליכא כרת (שם). הני אפשר בתשובה. עריות מועלת תשובה אי עביד ליה תשובה מעלייתא, כדכתיב והשיב את הגזילה, והוא אינו יודע למי יחזיר, ואע"ג דאמרינן יעשה בהן גרכי רבים, אין זו תשובה מעליא, מאחר שאינו משיב לבעלים, אלא שביררו לו המוטב (שם). ועשה לה אזנים. שתיקן עירובין וידים וגזר על השניות לעריות ועל ידי כך אוחזין ישראל במצות, שנתרחקו מן העבירה, כדרך שנוח לאחוז בכלי שיש לו בית יד משאין לו (ערובין כא:).

מסורת הש"ס

א) [בשאלתות פ' אחרי מר' לז איתא רב הונא], ב) ב"ב דף פח:, ג) עירובין כח:, ד) [עי' פסחים יח. וש"ש שם על הגליון], ה) [מ"ק ה.], ו) [מס' ד"א פ"ח ע"ש], ז) [דברים כה], ח) [להאל רש"ש], ט) [ויקרא יח], י) [ביצה כט.], כ) דף כח:, ל) [קבלת יב], מ) [ס"א הגדילהו], נ) [במדבר יז], ס) [ויקרא יח], ע) [ע"ב], פ) [ויקרא יח], צ) [ויקרא יח], ק) [דף נד:], ר) במ"א: אם, ש) וכ"ה בדרך ארץ רבה פ"א ומפיים ובתה מותרת לו, ת) [במסכת דרך ארץ איתא בזה"ל אבל אמרו חכמים אשת חמיו אסורה מפני מרגלית העין ובתה מותרת לו], א) סוטה מג:.

גליון הש"ם

גמ' ומאי משמע דהאל לישנא דקשה הוא. עי' מדרש רבה פרשה תולדות פ' סד בפסוק את כל האלות האל:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואשת אמי האסר מן האב וכו' דהויא גמי שנייה משום דבתרוייהו איכא לד אבי: (ב) ד"ה ד' נשים וכו' אין לה הפסק שלמעלה וכו' הוא גמי שנייה הואיל ואמו מן התורה וכן אשת אבי אביו הואיל ואשת אב הויא דאורייתא וכן אם אביו למעלה מהן וכו' ואם אבי אביו כל"ל ומיהא אבי נמתק פעמים: (ג) ד"ה וסימן וכו' למעלה מאשת אחי אמו הס"ד: (ד) תוס' ד"ה רב יהודה אמר מהכא ואיידן: (ה) ד"ה אי הכי וכו' מאסר אם אם אמיו לא. נ"ב כן הגיה מהרש"ל ועיין בש"מ הב"ח סי' ז:

תוספות ישנים

דלא אפשר בתשובה דאין יודע למי משלם ואין להקשות יעשה מהן גרכי רבים (ב"ק לד:) דמ"מ אין זה תשובה כמיקומה כיון דאיהו משלם לאותו שגזל: הני אפשר בתשובה וכלכך שלא הוליד בן דאם הוליד בן הוי מעוות לא יוכל לתקון (לקמן כב:): עד שבא שלמה ועשה לה אזנים. וא"ת התם פרק עושין פסין (עירובין כא:) חשיב ערובין ונט"י דקאמר בשעה שתקן שלמה ערובין וידים ואמאי לא חשיב שניות דהכא וי"ל דלא חשיב אלא דבר התלוי בחכמה ובסברת הלב. אבל הכא אין הדבר תלוי בחכמה אלא להחמיר ולעשות סייג לתורה:

תוס' חד מקמאי

תנו רבנן מה הן שניות אם אמו ואם אביו ואשת אבי אביו ואשת אבי אמו פי' כל הני אין להן הפסק דאם אמו ואם אבי אביו ואשת אבי אביו (אבי)

עין משפט נר מצוה

יח א (מיי' פ"א מהל' אישות הלכה ו סמג לאוין קי קלג טור אה"ע סימן טו):

יט ב מיי' פ"ז מהל' גנבה הלכה יב סמג לאוין קנג טוש"ע מ"מ סימן רלח סעיף יט:

כ ג מיי' פ"א מהל' אישות הלכה ו סמג לאוין קי טוש"ע אה"ע סימן טו סעי' ג:

כא ד מיי' שם טוש"ע שם סעי' ד:

כב ה מיי' שם טוש"ע שם סעיף ו:

כג ו מיי' שם טוש"ע שם סעיף ז:

כד ז מיי' שם טוש"ע שם סעיף ח:

כה ח מיי' שם טוש"ע שם סעיף ט:

כו ט מיי' שם טוש"ע שם סעיף יט:

כז י מיי' שם טוש"ע שם סעיף כ:

כח כ מיי' שם טוש"ע שם סעיף כד:

כט ל מיי' שם טוש"ע שם סעיף יח:

ל מ מיי' שם טוש"ע שם סעיף יח:

תורה אור השלם

1. כִּי אֶת כָּל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵל עָשׂוּ אַנְשֵׁי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לִפְנֵיכֶם וַתִּטְמָא הָאָרֶץ: ויקרא יח כז

2. וַיִּקַּח מִזֶּרַע הַמְּלוּכָה וַיִּכְרֹת אִתּוֹ בְּרִית וַיָּבֵא אֹתוֹ בָּאָלָה וְאֵת אֵילֵי הָאָרֶץ לָקָח: יחזקאל יז יג

3. כִּי תוֹעֲבַת יְיָ אֱלֹהֶיךָ כָּל עֹשֵׂה אֵלֶּה כֹּל עֹשֵׂה עָוֶל: דברים כה טז

4. כִּי כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִכֹּל הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה וְנִכְרְתוּ הַנְּפָשׁוֹת הָעֹשֹׂת מִקֶּרֶב עַמָּם: ויקרא יח כט

5. וְיִתַּר שָׁהֲיָה קֹהֶלֶת חָכָם עוֹד לִמַּד דַּעַת אֶת הָעָם וְאָזַן וְחִקֵּר תִּקֵּן מְשָׁלִים הַרְבֵּה: קהלת יב ט

6. פָּרְעֵהוּ אַל תַּעֲבֹר בּוֹ שִׁטָּה מֵעָלָיו וַעֲבוֹר: משלי ד טו

7. וּשְׁמַרְתֶּם אֶת מִשְׁמַרְתִּי לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת מֵחֻקּוֹת הַתּוֹעֵבֹת אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ לִפְנֵיכֶם וְלֹא תִטַּמְּאוּ בָהֶם אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: ויקרא יח ל

8. עֶרְוַת אִשָּׁה וּבִתָּהּ לֹא תְגַלֶּה אֶת בַּת בְּנָהּ וְאֶת בַּת בִּתָּהּ לֹא תִקַּח לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ שְׁאֵרָה הֵנָּה זִמָּה הוּא: ויקרא יח יז

מוסף רש"י

עונשין של מדות. אם עושה כהן עול. מעונשין של עריות. אם נכשל כהן (רשב"ם ב"ב פח:). **שזה נאמר בהן אל.** עריות דכתיב את התועבות האל, **וזה נאמר בהן אלה.** במדות כתיב אלה, דכתיב כל עושי אלה כל עושי עול (שם). **ואלה קשה מאל.** דמשום הכי הוסיף הכתוב כהן ה' לרבות ולהגדיל הקישוי (שם). **גבי עריות נמי הא כתיב אלה.** כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו (שם).

לא אסרו כלת בתו אלא משום כלת בנו. ותימה דלמאי לא אסרינן לה משום כל שבנקבה ערוה בזכר גזרו על אשתו משום שנייה כדלקמן דטעם גמור הוא ולא סימנא בעלמא מדפריך עלה מ"ש הני ומ"ש (ג) הני ב) הא בחד קדושי מקרב לה כו' ועוד מדפשיט מינה אשת אחי האם מן האם ולא מוקי לה בכלת בתו ואור"י דתנא דברייתא לית ליה ההוא טעמא אבל בדורות האחרונים גזרו ולהכי כי פריך מאי שייר דהאי שייר לא בעי למימר דשייר אשת אחי האם מן האם דפשטנא לאיסור' ואם תאמר מאי פריך וכללא הוא חמותו ערוה כו' דלמא בהני נמי גזרו בתר הכי מהאי טעמא וי"ל דקיס ליה בהנהו דשרו והא דפריך לקמן וליטעמיך שבסרי הויין אע"ג דבתר הכי גזרו כדפי' יודע הוא דשניות דמר בריה דרבנא בדורות אחרונים הוה:

רב אשי אמר כגון בלה דבי רב מרי בר איסק. כל חד נקיט אותו שהיה בימיו ול"ל דתרי מרי בר איסק הוו אחד בימי רב אשי כדמשמע הכא ובפרק אלו מציאות (ב"מ דף כב.) אמימר ורב אשי ומר זוטרא איקלעו לבוסתני' דבי מרי בר איסק ואחד היה בימי רב חסדא דאמר בהמפקיד (שם דף לט: ושם) מרי בר איסק ו) ואיכא דאמרי חנה בר איסק אתא ליה אחוה מבי חוזאי אתא לקמיה דרב חסדא ורב חסדא נפטר בימי רבא כדאמר בפ' בתרא דיומא (ד' עה: ושם) וביום שמת רבא גולד רב אשי כדאיתא בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף עב.):

אשת אחי אבי האב ואחות אבי האב מהו. הוה מצי למיבעי אחות אם האם והיא בכלל אחות אבי האב דלמטה דידה ערוה ואית ספרים דגרסינן לה בהדיא:

מאי שייר דהאי שייר. אף על גב דתרתי נינהו חדא חשיב להו כדקאמר בסמוך הנהו תרתי דדמיין להדדי (ז) חדא חשיב להו ופירש בקונטרס דהנך תרתי היינו אשת אחי אבי האב ואחות אבי האב ולא כמו שפירש רבינו יצחק בן רבינו מאיר דקאי אאשת אחי האם מן האם ואשת אחי האם מן האב דכולהו אחי אמו קרו להו:

אמימר אכשר בו'. פסק רבינו חננאל דהלכה כאמימר וכן בשאלתות דרב אחאי (ח) וכן משמע דסבר רב אשי דקאמר השתא נמי דכתיבי לאיסורא לאו מר בריה דרבנא חתים עלייהו ולר"י נראה דאין הלכה כאמימר דסוגיא דגמרא בהחולץ (לקמן דף מ: ושם) ט) דלא כוותיה (ד) וקאמר נמי אמימר מוקי לה משום חולץ וקסבר גזרו שניות בחלוצה ואין התלמוד רוצה לפשוט בעיא שלו מדברי אמימר (פ): שניות

דאורייתא היא דכתיב [1] ערות כלתך לא תגלה אימא כלת בנו וכלת בנו יש לה הפסק [ט] והא תניא כלתו ערוה כלת בנו שניה וכן אתה אומר [א] בבנו ובן בנו עד סוף כל הדורות אלא אימא כלת בתו דאמר רב חסדא הא מילתא מגברא רבה שמיע לי ומנו רבי אמי לא אסרו כלה אלא מפני כלה ואמרו לי כלדאי מלפנא הוית אמינא אי גברא רבה הוינא אסברא מדעתי אי מקרי דרדקי הוינא אשיילה מרבנן דאתו לבי כנישתא השתא סברתה מדעתי לא אסרו כלת בתו אלא משום כלת בנו אמר ליה אביי לרבא אסברה לך כגון כלתה דבי בר ציתאי רב פפא אמר כגון כלתה דבי רב פפא בר אבא רב אשי אמר כגון כלתה דבי מרי בר איסק: איבעיא להו [2] אשת אחי האם מן האם מהו אשת אחי האב מן האם ואשת אחי האם מן האב דאיכא צד אב הוא דגזרו רבנן אבל היכא דליכא צד אב לא גזרו בהו רבנן או דלמא ל"ש אמר רב ספרא היא [3] גופה גזירה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה אמר רבא אטו כולהו לאו גזירה לגזירה נינהו אמו ערוה [4] אם אמו שניה וגזרו על אם אביו משום אם אמו וטעמא מאי כולהו דבי אימא רבתי קרו ליה [ד] אשת אביו ערוה אשת אבי אביו שניה וגזרו על אשת אבי אמו משום אשת אבי אביו וטעמא מאי כולהו דבי אבא רבה קרו ליה אשת אחי האב מן האב ערוה אשת אחי האב מן האם שניה וגזרו על אשת אחי האם מן האב משום אשת אחי האם וטעמא מאי משום דכולהו דבי דודי קרי להו מאי תא שמע דכי אתא רב יהודה בר שילא אמר אמרי במערבא כל שבנקבה ערוה בזכר גזרו על אשתו משום שניה ואמר רבא וכללא הוא [ה] חמותו ערוה אשת חמיו מותרת בת חמותו ערוה אשת בן חמותו מותרת בת חמיו ערוה אשת בן חמיו מותרת בת חורגתו ערוה אשת חורגו מותרת בת חורגתו ערוה אשת בן חורגו מותרת והא דרב יהודה בר שילא לאיתויי מאי לאו לאיתויי אשת אחי האם מן האם דכל שבנקבה ערוה בזכר גזרו [ו] אשתו משום שניה מאי שנא הני ומאי שנא הא הא בחד קידושין מקרב לה הני עד דאיכא תרי קידושין לא מקרב להו שלח ליה רב משרשיא מתוסנייא לרב פפי ילמדנו רבינו אשת אחי אבי האב ואחות אבי האב מהו מדלמטה ערוה למעלה נמי גזרו ביה או דלמא הא איתפליג דרתא ת"ש מה הן שניות ולא קחשיב להו בהדייהו [7] תנא ושייר מאי שייר דהאי שייר שייר שניות דבי רבי חייא [ח] אמימר [י] אכשר באשת אחי אבי אביו ובאחות אבי אביו א"ל רב הלל לרב אשי לדידי חזיא לי שניות מר בריה דרבנא וכתיבן שיתסרי לאיסורא מאי לאו תמני דמתניתא ושית דבי רבי חייא והנך תרתי הא שיתסרי ולטעמיך שיבסרי הויין דהא איכא אשת אחי האם מן האם דפשטינן לאיסורא הא לא קשיא הנך

דאורייתא היא. והיכי חשיב לה רב בהדי שניות: **אלא אימא כלת בתו.** וטעמא פרישנא לעיל [1] לפי שאין בלה כל כלות דאורייתא: **לא אסרו כלה.** סתם משמע [2]: **אמרו לי כלדאי. מלפנא הוית.** חכם מהיה: **ואמינא.** אי האי מלפנא דאמרו לי גברא רבא בתלמוד משמע אסברא להא דר' אמי דלא אסרו כלה מדעתי ולא אשתלנא בבית המדרש: ואי האי מלפנא מקרי דרדקי הוא ולאו תלמיד אשיילה מרבנן כלומר אהיה צריך לשאול דלא אביה מדעתי: **לא אסרו כלה בתו.** דהא ליתא בבת לד כלה דאורייתא אלא משום כלת בנו דיש בבן לד כלה דאורייתא כגון אשת בנו: **כגון בלה דבר ציתאי.** שהיתה לו כלת הבן וכלת הבת ואתו לאיתלופי וכן כולהו: **דאיכא לד אב.** ואיכא למיגזר משום אשת אחי האב מן האב דאורייתא: **או דלמא לא שנא.** אשת אחי האם מן האם מאשת אחי האם מן האב: **היא גופה.** אשת אחי האם מן האב: **אטו כולהו כו'.** הא כולהו לאו דוקא: **אם אמו שניה.** שסמוכה לערוה: **וגזרו רבנן על אם אביו.** שאין בה לד ערוה משום אם אמו: **וטעמא מאי וכו'.** אשת אבי אביו שנייה שסמוכה לאשת אב: **וגזרו רבנן על אשת אבי אמו.** אע"ג דלא שייך לד איסות אב דאורייתא לא למעלה ולא למטה משום אשת אבי אביו: ה"ג **כולהו דבי דודי קרו להו** וא"ג רבתי: **כל שבנקבה ערוה.** שאם היתה נקבה היתה ערוה לזה גזרו בזכר על אשתו וכולהו מפרש ואזיל להו: ה"ג **ואמר רבא וכללא הוא.** בתמיה: **בת חמותו ערוה.** שהיא אחות אשתו: **לאו לאיתויי אשת אחי האם מן האם דבנקבה ערוה.** דאחות האם מן האם ערוה דכתיב [3] ערות אחות אמך ודרשינן בהבא על יבמתו [4] בין מן האב בין מן האם הילכך בזכר גזרו על אשתו: **מאי שנא הא ומאי שנא הנך.** דלעיל אשת חמיו ואשת בן חמיו ובן חמותו ואשת חורגו ובן חורגו ואע"ג דנקבה ערוה בזכר מותר בבאשתו: **הא אשת אחי האם בחד קידושין מיקרבא.** לגבי דהאי בקדושין שקדשה אחי אמו אבל כל הנך דלעיל לא איקרבו לגביה עד דאיכא תרתי קידושין כגון אשת חמיו בקידושין שקדש [5] את אשתו נתקרב חמיו אצלו ועדיין אשת חמיו רחוקה לזה כל זמן שלא קדשה חמיו וכן אשת בן חמיו בקדושין שלו באשתו נתקרב בן חמיו וקדושין בן חמיו באשתו וכן כולם: **אשת אחי אבי האב מן האב.** דאמרן לעיל [6] אשת אחי האב מן האם יש לה הפסק דהיינו היתירא לאשת אחי אבי האב מן האם דלמטה דידה לאו ערוה היא אלא שנייה וכי קמיבעיא ליה באשת אחי אבי האב מן האב דלמטה דידה ערוה אשת אחי האב מן האב וכן אחות אבי האב בין מן האב בין מן האם דלמטה דידה ערוה כגון אחות האב: **איפכא.** נתרחקה קורבה: **מה הן שניות.** ברייתא דלעיל: **שניות דרבי חייא.** לקמן בשמעתין:

הנך

מסורת הש"ס

1) ברייתא יד:, 2) ביצה ג. [שבת יא]: כא. ערובין ד: לט. יומא יא. מד: סוכה ו: ע"ז כא. חולין פה: וקד. נדה סז. לקמן קט.], 3) [נ"ל על אשתו], 4) [סוכה נד. וש"נ], 5) לקמן מ:, 6) [נ"ל ד"ה וכלתו], 7) [שמע רש"ס], 8) [ויקרא יח], 9) [לקמן נד:], 10) [נ"ל], 11) נ"ל ומשני הא בחד כו', 12) [שם ליתא בכתובות מז: איתא], 13) [פ' אחרי מו' לון], 14) דלא כוותיה דקאמר מאי לאו משום חולץ דהויא לי' אשת אחי אביו לא משום מיתנא דהויא לי' אשת אחי אחי אביו וקאמר נמי והא אמימר מכשיר כו' אמימר מוקי להו כו' בעיא שלו ממון דבני אמימר משום דלא סבירא ליה כוותיה כו' מהרש"ל,

תורה אור השלם

1. עֶרְוַת כַּלָּתְךָ לֹא תְגַלֶּה אִשְׁת בִּנְךָ הִוא לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָהּ:
ויקרא יח טו

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הא אשת וכו' שקדש זה את אמו נתקרב אמיו וכו' בקדושין שלו נתקרב בן אמיו אצלו וקידושין: (ב) תוס' ד"ה לא אסרו וכו' מ"ש הני ומאי שנא הא הא בחד: (ג) ד"ה מאי וכו' להדדי כחדא חשיב: (ד) ד"ה אמימר וכו' דקאמר אמימר מוקי כל"ל ותיבת נמי נמחק: (ה) בא"ד שלו מדברי אמימר משום דלא סבירא ליה כוותיה הס"ד:

מוסף רש"י

גזירה לגזירה. הא דאמרינן בכולי הס"ש אין בחיבין בגזירה לגזירה, מהאי קרא נפקא (ויקרא יח כ) ושמרתם את משמרתי, עשו משמרת לאומרי, גזירה למשמרתי, לאומרי, ולא משמרת למשמרת, שלא יעשו גזילה לגזילה (ביצה ב:).

עין משפט נר מצוה

לא א מיי' פ"ח מהל' אישות הלכה ו טוש"ע אה"ע סימן טו סעיף יט:
לב ב מיי' שם טוש"ע שם:
לג ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף ב:
לד ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף יח:
לה ה מיי' שם טוש"ע שם סעיף טו:
לו ו מיי' שם טוש"ע שם סעיף יח:

תוספות ישנים

אשת אחי האם מן האם מהו. וא"ת אמאי לא קא פשיט ליה דשרי מדלא משכח בהדי שניות וי"ל דלא משכח לשנותה משום דתנא כבר אשת אחי האם מן האב: לאתויי מאי לאתויי אשת אחי האם מן האם. וא"ת אמאי לא קאמר דאתא לאתויי כלת בתו אך לא אשת אחי האם מן האם. וי"ל דפסיקא ליה שנאמר זה הכלל לאחר שנאמרה הברייתא דשניות וא"כ לא אתא לרבויי כלת בתו שהרי כבר תיגון לה עם השניות אלא ודאי בא לחדש דבר שלא פירש כגון אשת אחי האם מן האם:

תוס' חד מקמאי

אבעיא להו אשת אחי האם מן האם מהו אשת אחי האב מן האם ואשת אחי האם מן האב דאיכא צד אב הוא דגזרו רבנן אבל היכא דליכא צד אב לא או דלמא לא שנא ופשיט לאסור דכי אתא רב שילא אמר אמרי במערבא כל שבנקבה ערוה בזכר גזרו על אשתו משום שניה והא ודאי לאו כללא הוא דאילו חמותו ערוה אשת חמיו מותרת. בת חמותו ערוה אשת בן חמיו מותרת חורגתו ערוה אשת חורגו מותרו' בת חורגו ערוה אשת בן חורגו מותרת. על כרחין דרב שילא לאתויי אשת אחי האם מן האם. אמימר אכשר באשת אחי [אבי] אביו ובאחות אבי אביו. הר' אלפס לא פסק בשניות כר' חייא. יש להן הפסק או אין להן הפסק ומסתברא לקולא דבשל סופרים הלך אחר המקל